

EUROOPAN KESKUSPANKKI

YLEISIÄ TALOUSTILASTOJA KOSKEVIEN VAATIMUSTEN PÄIVITYS

JOULUKUU 2004

Vuonna 2004
kaikkien EKP:n
julkaisujen
kuva-aiheet on
valittu 100 euron
setelistä

© Euroopan keskuspankki, 2004

Käyntiosoite

Kaiserstrasse 29
60311 Frankfurt am Main, Germany

Postiosoite

Postfach 16 03 19
60066 Frankfurt am Main, Germany

Puhelinnumero

+49 69 1344 0

Internet-sivusto

<http://www.ecb.int>

Faksi

+49 69 1344 6000

Teleksi

411 144 ecb d

Kaikki oikeudet pidätetään. Kopiointi on sallittu ei-kaupallisiin ja opetustarkoituksiin, kunhan lähde mainitaan.

Laadittu joulukuussa 2004.

ISBN 92-9181-529-2 (painettu julkaisu)
ISBN 92-9181-530-6 (verkkójulkaisu)

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO	4	LIITE 1: EKP:N SÄÄNNÖLLESTI TARVITSEMAT YLEISET TALOUSTILASTOT EUROALUEELTA	16
2 YLEISKATSAUS TILASTOVAATIMUSTEN MUUTOKSIIN	5	LIITE 2: EKP:N TARVITSEMAT YLEISET TALOUSTILASTOT HAKIJAMAISTA	19
3 YLEISET TILASTOVAATIMUKSET JA NYKYISIN TOIMITETTAVIEN TILASTOTIETOJEN ARVIOINTI	5		
4 ERITYISET TILASTOVAATIMUKSET	8		
4.1 Yhdenmukaistettu kuluttajahintaindeksi	8		
4.2 Neljännesvuosittainen ja vuosittainen kansantalouden tilinpito: keskeiset aggregaatit ja erittelyt	9		
4.3 Neljännesvuosittainen ja vuosittainen kansantalouden tilinpito: erittely toimialoittain	10		
4.4 Neljännesvuosittaiset ja vuosittaiset julkisyhteisöjen tulot ja menot	10		
4.5 Lyhyen aikavälin teollisuustilastot (ml. rakentaminen)	11		
4.6 Vähittäiskauppaa ja muita palveluja koskevat lyhyen aikavälin tilastot	12		
4.7 Työmarkkinatilastot – työllisyys- ja työttömyystilastot	12		
4.8 Työmarkkinatilastot – palkka- ja työvoimakustannustilastot	13		
4.9 Elinkeinoelämää koskevat suhdannekyselyt	13		
4.10 Ulkomaankauppatilastot	14		
5 EUROALUEEN ULKOPUOLISTEN MAIDEN TILASTOT	14		
5.1 Euroalueen ulkopuolisten EU-maiden tilastot	14		
5.2 EU:n jäsenyyttä hakeneiden maiden tilastot	15		

I JOHDANTO

Eurojärjestelmän ensisijaisena tavoitteena on ylläpitää hintavakautta euroalueella.¹ Hintavakauden tavoitetta vaarantamatta eurojärjestelmän on tuettava yhteisön yleistä talouspolitiikkaa. Yksi eurojärjestelmän perustehtävistä on harjoittaa rahapolitiikkaa euroalueella, edellä mainitut tavoitteet huomioon ottaen.

Sopimuksessa Euroopan unionista annettiin EKP:n edeltäjälle Euroopan rahapoliittiselle instituutille (EMI) tehtäväksi muun muassa huolehtia tilastoinnin valmistelusta talous- ja rahaliiton (EMU) kolmatta vaihetta varten ja erityisesti edistää tilastojen yhdenmukaistamista tarpeen mukaan. EMI julkaisi ensimmäisen tilastovaatimuksia koskevan asiakirjan heinäkuussa 1996. Elokuussa 2000 EKP julkaisi yleisiä talustilastoja koskevat vaatimuksensa.² Kyseinen asiakirja on muodostunut hyödylliseksi perustaksi keskustelulle EKP:n ja muiden tilastotietojen tuottajien välillä. Nyt julkaistavassa asiakirjassa päivitetään EKP:n vaatimuksia. Painopiste on kuukausittaisissa ja neljännesvuosittaisissa (osavuotuisissa) tilastoissa, joita tarvitaan euroalueelta, muista EU-maista ja EU:n jäsenyyttä hakeneista maista. Raportissa arvioidaan aiempia vaatimuksia ja huomioon otetaan myös uudet kehityssuunnat kuten palvelualan tilastojen kasvava tarve.

Raha- ja pankkitilastot, rahoitusmarkkinatilastot ja niihin liittyvät tilastot, maksutasetta ja muita ulkomaisia taloustoimia koskevat tilastot, institutionaalisten sektorien rahoitustilinpito ja neljännesvuosittainen tilinpito ovat alueita, joista EU-tasolla vastaa joko yksin EKP (tilastoinnin pääosasto) tai komissio (Eurostat) ja EKP yhdessä.³ Näiden lisäksi on myös muita tilastointialueita, jotka ovat merkittäviä rahapolitiikan harjoittamisen kannalta. Tällaisia ovat etenkin hinta- ja kustannustilastot, muu kansantalouden tilinpito kuin rahoitustilinpito, työmarkkinatilastot ja monenlaiset muut talustilastot, erityisesti lyhyen aikavälin tilastot. Tässä asiakirjassa näitä tilastoja kutsutaan yleisiksi talustilastoiksi. EKP tekee yhteistyötä Euroopan komission kanssa saadakseen

tarvittavat tilastot näiltä aloilta. Useista vaatimuksista on säädetty EU:n neuvoston ja komission säädöksissä, jotka on annettu yhteisön tilastoista annetun EU:n neuvoston asetuksen (EY) N:o 322/97 nojalla. Jos yleisiä talustilastoja ei ole saatavilla Euroopan komissiolta, EKP kerää tilastotiedot kansallisista lähteistä tai toimijoilta Euroopan tasolla.

Talustilastot olivat aiheena myös EU:n rahakomitean yksityiskohtaisessa raportissa, joka käsitteli talous- ja rahaliitossa (EMU) tarvittavia tilastotietoja. Raportti heijasti suurelta osin EKP:n tilastovaatimuksia. Ecofin-neuvosto hyväksyi tämän raportin tammikuussa 1999, ja sen jälkeen on julkaistu kuusi seurantaraporttia.⁴ Tulokseksi saatiin muun muassa EMUn tilastovaatimuksia koskeva toimintasuunnitelma (jäljempänä EMU-toimintasuunnitelma), jonka Ecofin-neuvosto pyysi Euroopan komissiota (Eurostat) laatimaan yhteistyössä EKP:n kanssa ja jossa yksilöitiin, missä jäsenvaltioissa tarvittiin kiireellisiä uudistuksia miltäkin tilastoalueilla ja mihin tilastoasetuksiin olisi tehtävä muutoksia. EMU-toimintasuunnitelma oli tarkoitus toteuttaa vuoden 2002 loppuun mennessä, mutta toimet suunnitelman täydelliseksi toteuttamiseksi jatkuvat edelleen.⁵ EU:n neuvosto ja komissio hyväksyivät lisäksi helmikuussa 2003 kattavan raportin euroalueen tilastoista. Siinä tuettiin erityisesti niin sanottujen Euroopan talouden pääindikaattoreiden (Principal European Economic Indicators, PEEIs) luomista vuoteen 2005 mennessä. Näiden indikaattoreiden julkaisemisen ajan-

1 Euroopan keskuspankki (EKP) ja Euroopan unionin (EU) jäsenvaltioiden kansalliset keskuspankit muodostavat yhdessä Euroopan keskuspankkijärjestelmän (EKPJ). Termillä eurojärjestelmä tarkoitetaan EKP:tä ja euroalueeseen kuuluvien EU:n jäsenvaltioiden kansallisia keskuspankkeja. Perussäännöllä tarkoitetaan EKP:n ja EKP:n perussääntöä.

2 Nämä kaksi asiakirjaa ovat saatavilla EKP:n verkkosivuilla (www.ecb.int).

3 Ks. myös 10.3.2003 allekirjoitettu Euroopan komission (Eurostat) ja Euroopan keskuspankin (tilastoinnin pääosasto) välinen yhteistyöpöytäkirja (luettavissa EKP:n verkkosivuilla).

4 Raportit ovat luettavissa osoitteessa http://ue.eu.int/cms3_applicationsdocCenter.ASP?expandID=132&lang=en&cmsID=245

5 Ks. talous- ja rahoituskomitean 25.5.2004 laatima kertomus "Status Report on Information Requirements in EMU" sekä Ecofin-neuvoston kokouksessaan 2.6.2004 tekemät johtopäätökset.

tasaisuuden ja luotettavuuden tulee vastata tiukimpia kansainvälisiä standardeja.

Eurojärjestelmän tilastointitarpeet ovat samankaltaisia kuin muillakin suurista talousalueista (erityisesti Yhdysvalloista) vastaavilla rahapoliittisilla viranomaisilla. Korkealaatuiset tilastot ovat erittäin tärkeitä sen varmistamiseksi, että rahapoliittiset päätökset ovat oikeita. Epätäydellisiin tai epäluotettaviin tilastoihin perustuvat virheelliset rahapoliittiset päätökset voivat käydä taloudelle varsin kalliiksi hintavakauden, tuotannon ja työllisyyden kannalta. Rahapolitiikan edellyttämä tilastopohja on kehittynyt huomattavasti viime vuosien aikana, mutta tehtävää on edelleen.⁶

2 YLEISKATSAUS TILASTOVAATIMUSTEN MUUTOKSIIN

Tässä raportissa ei esitetä huomattavia uusia vaatimuksia verrattuna EKP:n vuonna 2000 julkaisemaan tilastoraporttiin. Itse asiassa monet vaatimuksista sisältyvät jo talous- ja rahaliitossa (EMU) tarvittavia tilastotietoja käsittelevään EU:n rahakomitean yksityiskohtaiseen raporttiin vuodelta 1999 sekä talous- ja rahoituskomitean tämän jälkeen laatimiin seurantaraportteihin. Ensimmäisen yleisiä taloustilastoja koskevan raportin vaatimuksia ollaan kuitenkin muuttamassa seuraavasti:

- Painopiste tulee olemaan aiempaa selkeämmin euroalueen aggregaateissa: EKP ehdottaa, että kaikki kansallisten yleisten taloustilastojen tuotanto-, julkaisu- ja tarkistuskäytännöt muokataan sellaisiksi, että euroalueen aggregaatit pystytään tarpeen mukaan laatimaan.
- Tilastotietojen laadintatiheyttä ja ajantasaisuutta koskevat vaatimukset on yhdenmukaistettu Euroopan talouden pääindikaattoreiden ajantasaisuutta koskevien yhteisten eurooppalaisten tavoitteiden kanssa, siltä osin kuin ne suurin piirtein vastaavat EKP:n vaatimuksia.

- Kuukausittaisia ja neljännesvuosittaisia palvelualan tilastoja koskevat vaatimukset on täsmennetty; laadukkaat palvelualan indikaattorit ovat jo sinällään yhä merkittävämpiä, ja ne ovat myös yhä tärkeitä BKT:n määrää sekä hintojen ja tuottavuuden muutosta kuvaavien aggregoitujen taloustilastojen laadun kannalta.

- Käyttäjien tarpeet kansallisen tiedon suhteen on eritelly tarkemmin. Kaikkia euroaluetta koskevan analyysin edellyttämiä tilastosarjoja ei tarvita jokaisesta euroalueen maasta, euroalueen ulkopuolisesta EU-maasta tai EU:n jäsenyyttä hakeneesta maasta.

- Tämän vuoksi on pyrittävä edistämään uusien menetelmien käyttöönottoa euroalueen tilastojen laatimisessa. Uusien menetelmien avulla voitaisiin saada hyviä tuloksia euroalueen tasolla rasittamatta silti liikaa kansallisia tilastointijärjestelmiä.

- Ulkomaankauppatilastojen kohdalla on harvittava uudelleen, mitä tietoja tarvitaan kiireellisimmän.

- Raportin joka osiossa on arvioitu lyhyesti, mitä parannuksia tulevaisuudessa ensisijaisesti tarvitaan.

3 YLEISET TILASTOVAATIMUKSET JA NYKYISIN TOIMITETTAVIEN TILASTOTIETOJEN ARVIOINTI

Yleisten taloustilastojen laatimisen edellyttämää oikeusperustaa on kehitetty 1990-luvun alusta lähtien useissa EU:n neuvoston antamissa tilastointia koskevissa säädöksissä. Viime vuosina neuvosto on antanut tällaisia säädöksiä yhdessä EU:n parlamentin tai komission kans-

6 Lisätietoja euroalueen yleisten taloustilastojen arvioinnista löytyy myös huhtikuun 2003 EKP:n kuukausikatsauksen artikkelista "Euroalueen yleisten taloustilastojen kehitys". Tuore yleiskatsaus EKP:n rahapolitiikan strategiaan löytyy kesäkuun 2003 EKP:n kuukausikatsauksen artikkelista "EKP:n arvio rahapolitiikan strategiasta".

sa. Yhteisön tilastoja koskevassa asetuksessa säädetään toissijaisuusperiaatteen noudattamisesta yhteisön tilastoja laadittaessa, mutta edellytetään, että ”*tulosten vertailukelpoisuuden takaamiseksi yhteisön tilastot tuotetaan yhtenäisten standardien mukaisesti ja asianmukaisesti perustelluissa erityistapauksissa yhdenmukaistetuin menetelmin*” (1 artikla). Euroalueen yhteinen rahapolitiikka edellyttää kehittämään yhdenmukaisia standardeja ja yhdenmukaistettuja menetelmiä keskeisten makrotalouden tilastojen laatimista varten.

YLEISVAATIMUKSET

Euroalueen tilastoja koskeva perusedellytys on, että kaikkien kerättyjen ja julkaistujen tietojen on tähdättävä *euroalueen aggregaattitilastojen* laatimiseen. Koko euroalueen kattavaa analyysia eivät juurikaan hyödytä tilastotiedot, jotka koskevat vain pientä osaa euroalueen taloudesta, tai kansalliset tilastot, joita ei voida tarkoituksenmukaisella tavalla aggregoida euroalueen tasolla. Tällä on useita merkittäviä seurauksia.

Maantieteellisen kattavuuden kannalta on tärkeää, että euroalueen aggregaatit kattavat kansalliset tilastot täysin tai lähes täysin. Erityisen tärkeitä ovat neljää suurinta euroalueen maata koskevat tilastot (Saksan, Ranskan, Italian ja Espanjan osuus euroalueen BKT:stä on noin 80 %), sillä näitä maita koskevien tilastojen puuttuminen häiritsee huomattavasti luotettavien euroaluetta koskevien arvioiden laatimista. Pyrkinessään siihen, että euroalueen tilastot olisivat mahdollisimman kattavia, EKP tukee euroalueen tilastointiin kehitettyjä uusia menetelmiä, joita usein kutsutaan *eriytetyiksi raportointivaatimuksiksi* ja *yhteiseksi otannaksi*. Näillä menetelmillä pyritään saamaan aikaan luotettavia tilastoja euroalueen tasolla rasittamatta liikaa varsinkaan pienten jäsenvaltioiden tilastointijärjestelmiä. Kun otetaan huomioon, että tilastojen käyttäjien tarpeet kasvavat jatkuvasti ja tilastojen tuottajien nykyiset resurssit ovat rajalliset, näitä menetelmiä tulisi kehittää edelleen ja ne tulisi panna toimeen laajemmin. Tilastojen tulee antaa täysin kattava kuva kansantalouden eri *sektoreista ja toimialoista*.

Tavanomaisten vähittäiskauppa- ja teollisuus-tilastojen lisäksi tarvitaan myös yhä tärkeämpiä palvelutoimialoja kuvaavia indikaattoreita. Koska euroalue on laaja talousalue, saatavilla tulisi olla myös täydellinen tilinpito instituutionaalisten sektorien mukaan eriteltynä. Tämän tilinpidon tulisi kattaa erityisesti kotitaloudet, yritykset, rahoitussektori sekä julkisyhteisösektori.

Koska euroalueen tilastot kootaan kansallisten tilastojen pohjalta, tilastointimenetelmien *vertailtavuus* on erittäin tärkeää lopputuloksen laadun kannalta. Tässä on edistytty paljon. EMUn ensimmäisten vuosien aikana saadut kokemukset ovat kuitenkin osoittaneet, että yhteisistä tilastollisista määritelmistä ja luokituksista sopiminen on tärkeää mutta usein se ei riitä vertailtavuuden saavuttamiseksi. Maiden toivotaan koordinoivan ja standardisoivan yleisten taloustilastojen laatimista keskenään. Standardisoituja tilastointimenetelmiä tarvitaan erityisesti silloin, kun vertailtavuusvaatimukset ovat erittäin tiukat, kuten yhdenmukaistetun kuluttajahintaindeksin YKHI:n kohdalla. Lisäksi lähes kaikkien euroalueen tilastojen laatimiseen sovellettavat kansainväliset standardiluokitukset on pidettävä ajan tasalla, ja ne tarkistetaan säännöllisin väliajoin. Euroopan yhteisön tilastollista toimialaluokitusta (NACE) on tarkoitus muuttaa merkittävästi vuonna 2007. Muutokset tulisi toimeenpanna kaikkialla yhdenmukaisesti, jotta niistä aiheutuisi mahdollisimman vähän ongelmia euroalueen aggregaatteihin tarvittavien tietojen kohdalla.

Euroalueen tilastojen *ajantasaisuudesta* voidaan todeta, että EKP tukee hiljattain hyväksytyjä Euroopan talouden pääindikaattoreille asetettuja tavoitteita. Niitä on muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta käytetty kaikkialla tässä asiakirjassa. Vaikka myös euroalueen ulkopuolisten maiden tilastointijärjestelmät toimivat aiempaa tehokkaammin, on pysyvä haaste saada tilastot laadittua ajantasaisesti ja muuttuviin tarpeisiin. Kaikkia yleisiä taloustilastoja ei vielä laadita ajantasaisesti (esimerkiksi työmarkkinatilastot). Tämä aiheuttaa

huolta, ja parannuksia olisi kiireellisesti saatava aikaan. Koska yhteisen rahapolitiikan painopiste on koko euroalueen kattavissa aggregaateissa, koko euroaluetta koskevat arviot olisi julkaistava viimeistään silloin kun suurimmat maat julkaisevat ensimmäiset kansalliset arvionsa, mutta parasta olisi, jos euroalueen aggregaattit julkaistaisiin jo aiemmin. Tämä edellyttää *julkaisujen koordinoimista* ja yhteistä julkaisuaikataulua Euroopan tasolla. Tämän tavoitteen saavuttaminen on yksi seuraavien vuosien ensisijaisista tavoitteista. Lisäksi kansallisten viranomaisten on toimitettava kansalliset tiedot Euroopan komissiolle (Eurostat) ajallaan. Eurostat on Euroopan yleisten taloustilastojen keskeinen lähde, ja sen tulee voida toimittaa yksittäisiä EU-maita koskevat tiedot edelleen eurooppalaisille tilastotietojen tarvitsijoille samaan aikaan, kun tiedot julkaistaan kansallisella tasolla. Eurostatin tulee myös laatia ja julkaista kaikki euroalueen aggregaattit ajantasaisesti.

Tilastojen *laadintatiheydestä* voidaan todeta, että rahapolitiikan harjoittamisessa edellytetään kuukausittaisia tai neljännesvuosittaisia tilastoja. Joillakin tilastoalueilla (esim. työmarkkinatilastot ja kansantalouden tilinpito) on vielä löydettävä parempi tasapaino edellä mainittujen tilastojen laadintatiheyden ja EU:n lainsäädännön mukaisesti vuosittain tai harvemmin laadittavien kattavien tilastojen laadintatiheyden välillä. Erityisen tärkeää on saada pian aikaan institutionaalisen sektorin mukaan luokiteltu neljännesvuosittainen tilinpito. Myös monet lyhyen aikavälin indikaattorit julkaistaan vain neljännesvuosittain ja niiden julkaisu viivästyy usein huomattavasti, joten niitä ei voida käyttää hyväksi suhdanneanalyysia laadittaessa. Taloudellisen ja ekonometrisen analyysin kannalta on tärkeää myös, että *aikasarjat ovat riittävän pitkiä*. Pääaggregaatteja koskevien aikasarjojen tulisi ulottua vähintään yhden tai kahden suhdannesyklin yli.

Vaatus toimittaa tilastotiedot riittävän usein ja ajoissa herättää kysymyksen tietojen ajantasaisuuden ja luotettavuuden välisestä suhteesta. Rahapolitiikan päätöksenteossa käytet-

tävien tilastojen *luotettavuus* on olennaisen tärkeää uskottavuuden kannalta. Eurojärjestelmä tiedostaa, että ajantasaisuudelle on rajansa, ja aikataulujen tiukentamisvaatimuksia ei esitetä ilman hyvää syytä. Lisäksi ajantasaiset *aggregaattitiedot* ovat tärkeämpiä kuin *yksityiskohteisesti eriteltyt* tiedot. Useat EU:n jäsenmaat laativat jo tilastoja ajantasaisesti niiden luotettavuuden vaarantumatta. Myös joidenkin euroalueen aggregaattien (kuten euroalueen BTK, YKHI, teollisuustuotanto ja vähittäiskauppa) ajantasaisuus on parantunut, eikä ole merkkejä siitä, että nämä parannukset olisivat heikentäneet tilastojen luotettavuutta.

Euroalueen tilastojen käyttäjät kaipaavat yhteisiä julkaisuaikatauluja ja ajantasaisuusvaatimuksia. Heitä huolestuttaa myös se, että koska Euroopassa ei ole yhteistä linjaa lukujen tarkistamisessa, myös euroalueen aggregaatteja tarkistetaan usein.

Koska useissa näistä tilastoista näkyy myös *kausivaihtelua sekä kaupankäyntipäivästä johtuvaa vaihtelua*, kausipuhdistuksia ja tarvittaessa myös työpäiväkorjauksia koskevat käytännöt ja menetelmät olisi harmonisoitava. Neljännesvuosittaista kansantalouden tilinpitoa ja lyhyen aikavälin tilastoja koskevista yhteisistä standardeista on jo sovittu, mutta niitä ei vielä ole otettu täysimääräisesti käyttöön. Muille taloustilastoille ei ole vielä laadittu yhteisiä standardeja.

YLEISARVIOINTI JA TÄRKEYSJÄRJESTYKSEN UDELLENARVIOINTI

Saatavilla on jo joukko keskeisiä euroaluetta koskevia yleisiä taloustilastoja, jotka ovat osoittautuneet luotettavaksi perustaksi rahapolitiikalle. Tämä koskee erityisesti YKHIä, joka on keskeinen hintavakauden mittari, mutta myös monia merkittäviä yleisiä taloudellisia indikaattoreita (kuten tuotantoa, työttömyyttä ja tuottajahintoja koskevat tilastot), joita käytetään EKP:n rahapolitiikan strategian taloudellisessa analyysissa. Viime vuosina on saatu aikaan useita parannuksia mm. seuraavilla alueilla: YKHIn kattavuus on parantunut, kansantalouden tilinpidosta julkaistaan enemmän nel-

jännesvuosittaisia tietoja (esim. arvonlisäyksestä ja palkansaajakorvauksista), lyhyen aikavälin indikaattoreiden (esim. vähittäiskaupan liikevaihto, rakennustuotanto, teollisuuden päätoimialojen mukaan jaotellut tilastot) saatavuus ja keskinäinen vertailtavuus ovat parantuneet, ja niitä saadaan aiempaa useammasta maasta, työttömyystilastojen vertailtavuus on aiempaa parempi ja useiden indikaattoreiden ajantasaisuus on parantunut niiden tarkkuuden vaarantumatta (esim. YKHI, BKT, tuotanto, ulkomaankauppa).

Parannuksista huolimatta euroalueen tilastot eivät monessa suhteessa silti vielä täytä käyttäjien vaatimuksia. Euroaluetta koskevat tilastot laaditaan usein myöhässä tai niitä ei voida laatia ollenkaan, koska tietoja ei saada riittävästi kaikista maista. Institutionaalisen sektorijaon mukaan eritellyt keskeiset kansantalouden tilinpidon aggregaatit ovat puutteellisia. Työmarkkinatilastoissa on huomattavia aukkoja mm. työllisyyttä ja tehtyjä työtunteja koskevien perustietojen kohdalla. Myös YKHIä on parannettava (menetelmiä on yhdenmukaistettava). Myös euroalueen palvelutoimialoja koskevat tiedot ovat puutteelliset eivätkä kausitasoitusta ja työpäiväkorjauksia koskevat menettelyt ole keskenään riittävän vertailukelpoisia. Näin ollen monet euroalueen tilastot eivät edelleenkään ole yhtä täydellisiä, ajantasaisia ja luotettavia kuin useissa yksittäisissä euroalueen maissa ja monilla euroalueen ulkopuolisilla valuutta-alueilla kuten Yhdysvalloissa. Parannuksia onkin tehtävä lisää.

Jotta euroalueen yleisten taloustilastojen laatu voidaan säilyttää ja jotta sitä voidaan parantaa, on tärkeää arvioida uudelleen asioiden tärkeysjärjestystä ja vähentää lainsäädännöllisiä vaatimuksia niillä alueilla, joiden merkityksen katsotaan olevan vähäisempi. EKP vähentää omaan toimivaltaansa kuuluvia ulkomaankauppatilastoja koskevia vaatimuksiaan, erityisesti sisäkaupan tilastojen ja joidenkin yritystoiminnan rakennetilastojen kohdalla. Lisäksi EKP suhtautuu myönteisesti kehitykseen, joka suosii kansallisten raportointivaatimusten eriyttämistä ja yhteistä eurooppalaista otanta-

menetelmää. Kehityksen tavoitteena on pienentää niin pienten kuin suurtenkin jäsenvaltioiden tiedonantajille raportointivaatimuksista aiheutuva rasitetta.

4 ERITYISET TILASTOVAATIMUKSET

Tähän asiakirjaan on liitetty yhteenveto keskeisistä rahapolitiikan harjoittamisessa tarvittavista makrotalouden indikaattoreista, vaadittavista erittelyistä, ajantasaisuudesta ja laadintatiheydestä sekä ensisijaisista parannuskohteista. Yhteenveto ei kata hyvin yksityiskohtaisia tilastotietoja, joita käytetään satunnaisesti tutkimustarkoituksiin.

4.1 YHDENMUKAISTETTU KULUTTAJAHINTAINDEKSI

Yhdenmukaistettu kuluttajahintaindeksi (YKHI) on yksi EKP:n rahapolitiikan pääindikaattoreista, sillä sen avulla EKP:n rahapolitiikan strategiassa mitataan hintavakautta. EKP on osallistunut tiiviisti YKHIn kehittämiseen, erityisesti yhdenmukaistettuja kuluttajahintaindeksejä koskevan neuvoston asetuksen 5.3 artiklassa mainitun kuulemismenettelyn kautta.⁷ Rahapolitiikan kannalta tärkeimpiä vaatimuksia ovat, että YKHI kattaa laajasti kotitalouksien kulutusmenot, että indeksien sisältö ja laadintamenetelmät ovat keskenään vertailukelpoisia ja että luotettavia kuukausittaisia tietoja julkaistaan ajantasaisesti. Erityisen tärkeää tulevassa YKHIn kehitystyössä on se, että löydetään tyydyttävä ratkaisu omistus- asumisen kustannusten tilastointiin ja että tilastojen laadun muutosten käsittelyssä edistytään.

YKHI on laadittava COICOP nelinumero-tasolla. Satunnaista analyysia varten on suositeltavaa tehdä – esim. elintarvikkeiden tai palvelujen alueella – yksityiskohtaisempi erittely euroalueen tasolla. Tämä saattaisi helpottaa myös taloudellisen analyysin edellyttämien lisätietojen tuottamista, kuten välillisten verojen ja hallinnollisesti säädeltyjen hintojen

⁷ Yhdenmukaistetuista kuluttajahintaindekseistä 23 päivänä lokakuuta 1995 annettu neuvoston asetus (EY) N:o 2494/95.

muutosten vaikutuksen erottamista YKHIstä ("veromuutoksista puhdistettu YKHI").

YKHIä on ajan mittaan kehitetty, ja jotkin parannukset ovat johtaneet rakenteellisiin tilastokatkoksiin YKHIn aluerissä. Pitkän aikavälin analyysia ja ekonometristä mallintamista varten on kuitenkin toivottavaa, että käytettävissä on pitkien ja yhdenmukaisten aikasarjojen estimaatteja.

Silloin, kun YKHIä käytetään EU-maiden taloudellisen lähentymisen arvioimisessa, vertailukelpoiset YKHI-tilastot tarvitaan kaikista nykyisistä ja tulevista euroalueen maista.

EKP asettaa etusijalle omistusasumisen tilastointia, laadun muutosten käsittelyä sekä veromuutoksista puhdistettua YKHIä koskevan työn.

4.2 NELJÄNNESVUOSITTAINEN JA VUOSITTAINEN KANSANTALouden TILINPITO: KESKEISET AGGREGAATIT JA ERITTELYT

Neljännesvuosittainen kansantalouden tilinpito on erittäin tärkeä arvioitaessa suhdanne-tilannetta ja sitä, missä määrin se voi vaikuttaa tulevaan hintakehitykseen. Vuosittainen tilinpito, joka valmistuu pitemmällä viiveellä mutta yksityiskohtaisempaan, muodostaa tarvittavan pohjan rakenteellisen kehityksen ja pitkäaikaisten trendien laaja-alaiselle analyysille.

Neljännesvuosittaisista pääaggregaateista ja yksityiskohtaisemmasta vuosittaisesta kansantalouden tilinpidosta säädetään EKT-asetuksessa.⁸ Euroalueen tilastojen laatiminen edellyttää tämän asetuksen vaatimusten täysimääräistä toteuttamista erityisesti neljännesvuosittaisten tietojen kohdalla. Joitakin lisätietoja tarvitaan lisäksi neljännesvuosittain. Tällaisia ovat erityisesti tiedot tuonnista euroalueelle, euroalueen ulkopuolelle suuntautuvasta viennistä ja tehdyistä työtunneista sekä lisätiedot tuloista, säästämisestä ja investoinneista (ks. myös tämän raportin seuraava kohta). Vuosittain toimitettavista tiedoista on erityisen

tärkeää saada investoinneista ja tuotannosta toimialoittain eriteltyt tiedot (esim. NACEn 31 välitasoa). Tämä on tärkeää niin euroalueen aggregaattien kuin maiden välistenkin analyysien tekemiseksi.

Kansantalouden tilinpito on myös ainoa lähde, josta saadaan yhdenmukaistettua tilastotietoa muista varoista kuin rahoitusvaroista. Tämä koskee sekä koko taloutta että sen keskeisiä sektoreita ja toimialoja. Näistä varoista on laadittava vuosittain kattavat taseet ja tiedot kaikista taseiden muutoksista (transaktioista, uudelleenarvostuksista ja muista volyymin muutoksista) institutionaalisen sektorin (kotitaloudet, yritykset, julkisyhteisösektori) ja pääluokan (asunnot, muut aineelliset kiinteät varat, aineettomat kiinteät varat, muut valmistetut varat, maa-alueet, muut valmistamattomat varat) mukaan luokiteltuina. Näin voidaan analysoida koko talouden ja erityisesti kotitaloussektorin varallisuuden merkitystä (muutoksia). Tarkemmat neljännesvuosittaiset tiedot erityisesti asuntovarallisuudesta ovat myös kysytyjä. Lisäksi tarvitaan myös vuotuisia tarjonta- ja käyttötaulukkoita.

Ensimmäiset neljännesvuosittaiset ja vuosittaiset pääaggregaatit tulisi julkistaa enintään 60 päivän viiveellä. Edellyttäen että ne ovat riittävän luotettavia, ensimmäiset arviot BKT:sta ja sen pääeristä ("pika-arviot") olisi erittäin hyödyllistä saada jo vähintään 15 päivää aikaisemmin. Nämä ovat Euroopan talouden pääindikaattoreille asetetut tavoitteet. Muuta vuotuista kansantalouden tilinpitoa koskevat euroalueen aggregaatit, erityisesti toimialoittain eriteltyt taulukot sekä varallisuutta ja pääomakantaa koskevat tiedot, tulisi saada käyttöön 6-9 kuukauden kuluttua tarkasteltavana olevan vuoden päättymisestä. Muuta tilinpitoa (kuten tarjonta- ja käyttötaulukkoita) koskevat euroalueen aggregaatit ovat usein puutteellisia, ja tällä saralla olisi toivottavaa saada aikaan parannuksia.

⁸ Euroopan kansantalouden tilinpito- ja aluetilinpitojärjestelmästä yhteisössä 25 päivänä kesäkuuta 1996 annettu neuvoston asetus (EY) N:o 2223/96.

Riittävän pitkät aikasarjat ovat suhdanneanalyysin kannalta tärkeitä. EKT-asetuksen mukaan neljännesvuosittaisten pääaggregaattien tulisi ulottua vuoteen 1980, mutta uusia jäsenvaltioita koskevien aikasarjojen kohdalla riittää, että aikasarjat ulottuvat 1990-luvun alkuun (riippuen siitä, minä vuonna valtio siirtyi markkinatalouteen).

EKP asettaa etusijalle kattavampien neljännesvuosittaisten tietojen julkaisemisen 60 päivän viiveellä. Näiden tietojen tulisi kattaa erityisesti BKT:n tulo- ja menopuolet kiintein hinnoin. Vuosittain ja sitä harvemmin julkaistavien tietojen osalta koko euroalueen kattavat aggregaatit ovat useimmissa tapauksissa puutteellisia, ja niiden laatiminen on tärkeysjärjestyksessä ensimmäisellä sijalla.

4.3 NELJÄNNESVUOSITTAINEN JA VUOSITTAINEN KANSANTALouden TILINPITO: ERITTELY TOIMIALOITTAIN

Kattavan vuotuisen sektoritilinpidoon ja kattavan, joskin vähemmän yksityiskohtaisen, neljännesvuosittaisen sektoritilinpidoon laatiminen on erittäin tärkeää.⁹ Näiden tilien avulla voidaan laatia koko euroalueen tilinpito kaikista institutionaalisista sektoreista. Sektoreittaisia tilejä voidaan käyttää apuna analysoitaessa sekä tuloja, menoja ja tuotantoa että säästämistä ja investointeja eri sektoreilla, mukaan lukien niiden suhteet toisiinsa ja ulkomaihin. Erityisesti vastinsektoreittain eriteltyt tiedot (keneltä kenelle -tiedot) voivat näin tukea rahoituspoliittikan välittymismekanismien analysointia. EKT-asetuksessa on jo säädetty metodologias-ta kattavien sektoreittaisen tilien laatimiseksi. Vuosittaisessa ja neljännesvuosittaisessa sektoreittaisessa erittelyssä tulisi EKP:n tarpeita varten tehdä ero vähintään yritysten, rahoituslaitosten, julkisyhteisöjen ja kotitalouksien (mukaan lukien kotitalouksia palvelevat voitto-tavoittelemattomat yhteisöt) sekä ulkomaiden tilien välillä. Tätä sektorierittelyä sovelletaan kaikkiin tasapainoeriin ja sellaisiin transaktioihin, jotka johtavat tällaisten tasapainoerien syntymiseen (neljännesvuosittain toimitettavien tietojen ei tarvitse olla yhtä yksityis-

kohtaisia kuin vuosittain toimitettavien). Jos neljännesvuosittaista sektoritilinpitoa koskeva lainsäädäntö tulee voimaan suunnitelman mukaisesti, euroalueen neljännesvuosittaista sektoritilinpitoa koskevien tietojen odotetaan tulevan saataville ensimmäistä kertaa vuonna 2006. Vuosittain edellytetään lisätietoa myös muista varoista kuin rahoitusvaroista, erityisesti yritysten kiinteän pääoman määrästä ja kotitaloussektorin asuntokannasta (ks. kohta 4.2).

EKP asettaa etusijalle institutionaalisen sektorin mukaan eriteltyjen neljännesvuosittaisten sektoritilien toimeenpanon.

4.4 NELJÄNNESVUOSITTAISET JA VUOSITTAISET JULKISYHTEISÖJEN TULOT JA MENOT

Julkisyhteisöjen rahoitusaseman kehityksen seuraamiseen tarvitaan luotettavia vuosittaisia tietoja jäsenvaltioiden julkisyhteisöjen tuloista ja menoista sekä ali- tai ylijäämistä. Lisäksi on entistä tärkeämpää, että tiedot on riittävästi eritelty ja että erittely noudattaa julkisyhteisöjen tehtäväluokitusta (COFOG).

EKP edellyttää myös, että jäsenvaltiot toimittavat julkisyhteisöjen tuloja ja menoja koskevat neljännesvuosittaiset tiedot kolmen kuukauden kuluessa tarkastelujakson päättymisestä.¹⁰ Jotta euroalueen ja EU:n jäsenvaltioiden tiedot voitaisiin laskea yhteen, tarvitaan lisäksi EKT:n metodologian mukaisia tietoja EU:n budjetista.

Euroaluetta koskevien julkisen rahoituksen lyhyen aikavälin tilastojen osalta etusijalla ovat neljännesvuosittaiset tiedot, mutta kansallisella tasolla on käytettävissä myös useammin (erityisesti kuukausittain) tuotettavia tietoja.

⁹ Julkista sektoria on käsitelty yksityiskohtaisemmin kohdassa 4.4.

¹⁰ Julkisyhteisöjen tuloja ja menoja koskevien neljännesvuosittaisten tietojen toimittamisesta säädetään neuvoston asetuksen (EY) N:o 2223/96 täytäntöönpanosta julkisen rahoituksen lyhyen aikavälin tilastojen osalta 3 päivänä helmikuuta 2000 annetussa komission asetuksessa (EY) N:o 264/2000 ja 10 päivänä kesäkuuta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1221/2002 muita kuin rahoitus-tilejä koskevasta julkisyhteisöjen neljännesvuositilinpidoista.

Näitä tietoja ei yleensä ole harmonisoitu, ja ne koskevat vain osaa julkisesta sektorista, mutta niistä saadaan hyödyllistä lisäinformaatiota kansallisesta budjettikehityksestä.

EKP asettaa etusijalle luotettavien vuotuisten ja neljännesvuosittaisen tilastojen tuottamisen julkisyhteisöjen tuloista ja menoista.

4.5 LYHYEN AIKAVÄLIN TEOLLISUUSTILASTOT (ML. RAKENTAMINEN)

Lyhyen aikavälin tilastoista saadaan tärkeää tietoa kysynnästä, tuotannosta ja hinnoista, ja niitä käytetään neljännesvuosittaisen kansantalouden tilinpidon ennakoivina indikaattoreina. Teollisuustuotanto on edelleen kaikkein merkittävin toimeliaisuutta kuvaava indikaattori. Uudet tilaukset ja tilauskannat ovat tärkeitä tulevan tuotannon indikaattoreita, ja sen vuoksi uusista tilauksista tulisi mieluiten tilastoida määrät. Tuotantohintojen kuukausi-indikaattoreita ja kustannusindikaattoreita (esim. tuotantokustannuksia, mutta myös palkkoja) käytetään inflaation analysoinnissa. Siinä käytetään myös euroalueen tuonti- ja vientihintaindeksejä. Työllisyyttä ja työn määrää koskevat tiedot ovat tärkeitä analysoitaessa taloudellista toimeliaisuutta, ja niistä johdetaan usein täydentäviä indikaattoreita kuten tuntia kohden lasketut palkkakustannukset tai työn tuottavuuden muutos.

Euroalueen kuukausittaisista ja neljännesvuosittaisista lyhyen aikavälin tilastoista säädetään lyhyen aikavälin tilastoja koskevassa neuvoston asetuksessa.¹¹ Nopeasti saatavilla olevat aggregaattitiedot taloudellisen kehityksen pääpiirteistä ovat eurojärjestelmälle tärkeämpiä kuin toimialoittaiset täydellisen yksityiskohtaiset tiedot. Eurojärjestelmä pitää tarkoituksenmukaisena, että mahdollisimman monet indikaattorit julkaistaisiin kuukausittain ja mieluiten noin 30 päivän kuluessa (neljännesvuosittaiset indikaattorit 45-60 päivän kuluessa). Yleensä tämä vaatimus koskee Euroopan yhteisöjen toimialaluokituksen (NACE) kaksinumerotason toimialatietoja. EKP käyttää toisinaan yksityiskohtaisempia tietoja (NACE-luokituksen kolminumerotaso), mutta silloin

ajantasaisuutta ja laadintatiheyttä koskevat vaatimukset ovat lievempiä.

Joidenkin lyhyen aikavälin tilastoihin kuuluvien indikaattorien kuten uusien tilausten, liikevaihdon ja hintojen osalta tarvitaan maantieteellistä erittelyä ”kotimaan” ja ”ulkomaan” markkinoihin liittyviin taloustoimiin. EKP:n käyttämissä euroalueen tilastoissa olisi tehtävä ero euroalueen sisäisten taloustoimien ja euroalueen ulkopuolisten maiden kanssa suoritettavien taloustoimien välillä. Koska näitä tietoja tarvitaan erityisesti euroalueen aggregaatteja varten eikä niinkään yksittäisistä maista, EKP tukee yhteisen eurooppalaisen otantamenetelmän käyttöä, jonka avulla voidaan keventää jäsenvaltioille koituvaa ylimääräistä taakkaa.

Tuotantoa, kysyntää ja hintoja koskevia tietoja tarvitaan myös rakennusteollisuudesta ja asuntomarkkinoilta. Näihin indikaattoreihin kuuluvat mm. vähintään neljännesvuosittaiset yhdenmukaistetut asuntojen hintaindeksit. Tietoja tarvitaan inflaation, varallisuushintojen ja kotitalouksien varallisuuden analysoinnissa. Tällä hetkellä saatavilla olevat tiedot kiinteistöjen hinnoista eivät ole riittäviä, ja ne ovat useimmissa tapauksissa huonolaatuisia.

Monet EKP:n vaatimuksista ja Euroopan talouden pääindikaattorien vaatimuksista sisältyvät komission ehdotukseen lyhyen aikavälin tilastoja koskevan neuvoston asetuksen muuttamiseksi. EKP on tukenut muutosehdotusta lausunnossaan.¹² Monet asetusluonnoksen kohdat eivät kuitenkaan vielä vastaa näitä vaatimuksia. Näin on esimerkiksi uusia tilauksia koskevien tilastojen laadintatiheyden ja toimitusajan sekä useimpien rakentamista kuvaavien indikaattorien kohdalla.

EKP asettaa etusijalle Euroopan talouden pääindikaattorien standardien täysimääräisen

¹¹ Lyhyen aikavälin tilastoista 19 päivänä toukokuuta 1998 annettu neuvoston asetus (EY) N:o 1165/98.

¹² Ks. 24.5.2004 päivätty Euroopan keskuspankin lausunto, Euroopan unionin virallinen lehti C 158, 15.6.2004, s. 3.

ja nopean käyttöönoton sekä parannukset asuntojen hintoja koskeviin tilastotietoihin.

4.6 VÄHITTÄISKAUPPAA JA MUITA PALVELUJA KOSKEVAT LYHYEN AIKAVÄLIN TILASTOT

Toinen ryhmä EKP:n käyttämiä kuukausittaisia ja neljännesvuosittaisia lyhyen aikavälin indikaattoreita koskee vähittäiskauppaa ja muita palveluja. Osa niistä sisältyy lyhyen aikavälin tilastoja koskevaan asetukseen ja sen muutosehdotukseen.

Kuukausittaiset tiedot vähittäiskaupan liikevaihdosta (kiintein hinnoin) muodostavat indikaattorin, joka ennakoii kansantalouden tilinpidon suuriman menoerän eli kotitalouksien kulutuksen kehitystä. Tietojen julkaisussa tulisi noudattaa Euroopan talouden pääindikaattorien 30 päivän tavoitetta.

Teollisuutta ja vähittäiskauppaa koskevien lyhyen aikavälin tilastojen lisäksi on tärkeää kehittää myös kuukausittaisia tai neljännesvuosittaisia palvelualan tilastoja, erityisesti suhdanneherkiltä toimialoilta. Suurinta osaa tiedoista (liikevaihto, tuottajahinnat, palkat, tehdyt työtunnit ja työllisyys) ei ole vielä tarjolla. Tilasto-ohjelmakomitea ja rahoitus- ja maksutasetilastokomitea ovat määritelleet ensisijaisiksi tavoitteiksi markkinapalvelujen toimeliaisuutta/liikevaihtoa nykyhinnoin ja kiintein hinnoin kuvaavat indikaattorit, liike-elämän palvelujen tuotantohinnat sekä markkinapalvelujen ja muiden palvelujen työvoimakustannus- ja työllisyysindikaattorit. Talous- ja rahoituskomitea antoi tukensa näille ensisijaisille tavoitteille, jotka ovat myös EKP:n tavoitteita.

EKP asettaa etusijalle markkinapalvelujen lyhytaikaisten indikaattoreiden kehittämisen ja varsinkin olemassa olevan ja muutetun lyhyen aikavälin tilastoista annetun asetuksen täysimääräisen toimeenpanon.

4.7 TYÖMARKKINATILASTOT – TYÖLLISYYS- JA TYÖTTÖMYYSILASTOT

Työmarkkinatiedot ovat tärkeitä EKP:n rahapolitiikkaa tukevan taloudellisen analyysin kannalta. Niitä koskevat tilastovaatimukset voidaan jakaa kahteen luokkaan. Ensinnäkin tarvitaan ajantasaisia arvioita työllisten ja työttömien yhteenlasketuista määristä koko kansantaloudessa ja sen keskeisillä toimialoilla (esim. kansantalouden tilinpidon A6-kohdan mukainen erittely kuuteen keskeiseen sektoriin) täydennettyinä joukolla työmarkkinaindikaattoreita (esim. tiedot työn todellisesta määrästä – kuten tehdyistä työtunneista – sekä avoimista työpaikoista). Toiseksi edellytetään toimialoittain ja muiden sosioekonomisten muuttujien (kuten sukupuolen, iän ja koulutustason) mukaan eriteltyjä yksityiskohtaisempia tietoja työllisyydestä ja työvoimakustannuksista. Näitä tietoja ei kuitenkaan tarvitse toimittaa yhtä usein ja yhtä nopeasti. Kohdissa 4.7 ja 4.8 mainittuja työmarkkinamuuttujia voidaan koota monin eri tavoin (mm. yrityksiltä, kotitalouksilta tai hallinnollisista lähteistä), mutta olisi toivottavaa, että kokonaistaloutta koskevat tulokset olisivat yhdenmukaisia kansantalouden tilinpidossa käytettävien estimaattien kanssa. Tämä on erityisen tärkeää, kun muuttujia yhdistellään esim. tuottavuutta ja yksikkötyökustannuksia laskettaessa.

Euroopan talouden pääindikaattoreiden tavoitteena on, että neljännesvuosittaiset tilastot euroalueen kokonaistyöllisyydestä julkaistaan 45 päivän kuluessa ja kuukausittaiset työttömyys-tilastot 30 päivän kuluessa. EKP tukee näitä tavoitteita. *Kuukausittaisen* työllisyysindikaattorin aikaansaaminen euroalueelle olisi hyvin toivottava edistysaskel. Lyhyen aikavälin tilastoja koskevassa neuvoston asetuksessa säädetään tiedoista, jotka koskevat teollisuuden (ml. rakentaminen) työllisyyttä sekä vähittäiskaupan ja muiden palvelualojen työtunteja ja työntekijöiden lukumäärää. EKP:n vaatimukset ajantasaisuudesta ja kattavuudesta ovat samat kuin muita lyhyen aikavälin tilastoja koskevat vaatimukset (ks. kohdat 4.5 ja 4.6). EKT-asetus sisältää vaatimuksen neljännesvuosit-

taisten ja vuosittaisten työllisyys- ja työttömyystietojen sekä työtunteja koskevien tietojen toimittamisesta. Työtunteja koskevien tietojen merkitystä esim. tuottavuuden mittaamisessa on kuitenkin syytä korostaa. Kolmas lähde – mahdollisesti lähteistä yksityiskohtaisin – on EU:n työvoimaa koskeva otantatutkimus.¹³ Säännöllisessä rahapolitiikan analysoinnissa tarvitaan vain pientä osaa tästä erittäin yksityiskohtaisesta tutkimuksesta. Tarvittavien tietojen osalta on kuitenkin toivottavaa, että euroaluetta ja sen yksittäisiä maita koskeva neljännesvuosittainen aineisto toimitetaan ajantasaisesti noin 45 päivän sisällä tarkasteltavana olevan vuosineljänneksen päättymisestä. Työvoimatutkimuksen kohdalla näin ei tällä hetkellä ole.

Euroopan komission (Eurostat) kuukausittaiset työttömyystiedot toimitetaan nykyisin eräänlaisen herrasmiehsopimuksen nojalla, ja tiedot tulevat saataville noin 35 päivän kuluttua. EKP:n kannalta tärkeitä olisivat monet täydentävät työmarkkinaindikaattorit, joita ei euroalueelta juuri ole tarjolla. Näitä ovat varsinkin johdonmukaiset arviot työttömyyden kestosta, työttömyyden muutoksesta (uudet työttömät, uudet työntekijät) ja työaikaan liittyvästä vajaatyöllisyydestä. Lisäksi tärkeitä ovat avoimia työpaikkoja koskevat tiedot, jotka on otettu huomioon Euroopan talouden pääindikaattoreissa ja joita kehitetään parhaillaan.

EKP asettaa etusijalle parannukset työvoimaa (kuukausittaiset työllisyystiedot, työtunnit) ja avoimia työpaikkoja koskeviin tietoihin sekä palvelualueiden työmarkkinatietoihin.

4.8 TYÖMARKKINATILASTOT – PALKKA- JA TYÖVOIMAKUSTANNUSTILASTOT

Palkka- ja työvoimakustannustilastot toimivat paitsi indikaattoreina inflaatiota ja kysyntää analysoitaessa myös kilpailukyyn indikaattoreina. Tällä alalla EKP:lle on kaikkein tärkeintä saada kuukausittain tai neljännesvuosittain koko euroalueen kattavia luotettavia työvoimakustannustietoja sekä työntekijää kohden että työtuntia kohden laskettuina. Näiden tilas-

tojen tulisi kattaa koko talous, sisältää kaikki tärkeimmät työvoimakustannuskomponentit sekä olla yhdenmukaisia kansantalouden tilinpidon kanssa. Niiden pohjalta tulisi voida analysoida keskeisten toimialojen kehitystä, mielellään NACE Rev.1:n kaksinumerotasolla, ja kustannukset tulisi eritellä ainakin kahteen pääkomponenttiin (bruttopalkat ja työnantajien sosiaaliturvamaksut). Erityisistä palkkioista tai palkanlisistä olisi hyvä saada tietoa. Sosioekonomisten kriteerien (kuten koulutustason tai sukupuolen) mukaan eriteltyjä tietoja tarvitaan harvemmin. Olemassa olevista työvoimakustannusindikaattoreista saadut kokemukset ovat osoittaneet, että lyhyen aikavälin tilastoista (bruttopalkat) ja työmarkkinatilastoista (työvoimakustannusindeksit) saatujen tietojen olisi erittäin hyvä olla yhdenmukaisia kansantalouden tilinpidon lähteiden (työvoimakustannukset) kanssa.

Kuukausittaisten palkkaneuvottelujen tulosten perusteella on mahdollista tehdä merkittäviä johtopäätöksiä työmarkkinoiden kehityksestä ja palkkaneuvottelujen vaikutuksesta tulevaan hintakehitykseen, vaikka euroalueen työmarkkinainstituutiot ovat keskenään erilaisia.

EKP asettaa etusijalle parannukset työvoimakustannusindeksiin ja tuntia kohden laskettuihin työvoimakustannuksiin kansantalouden tilinpidossa, mukaan lukien palvelualueen tilastojen parantaminen.

4.9 ELINKEINOELÄMÄÄ KOSKEVAT SUHDANNEKYSELYT

Vertailukelpoisilla elinkeinoelämää koskevilla suhdannekyselyillä on tärkeä merkitys euroalueen analyysissä, ja tällä hetkellä ne paikkaavat joitakin aukkoja kvantitatiivisissa tilastoissa (esim. tilauskantojen arviointi, palvelutoiminnan kehitys). Osaa kyselyistä saatavista tiedoista ei saada mistään muista tilastolähteistä. Tällaisia tietoja ovat erityisesti kapasiteetin

¹³ Yhteisön työvoimaa koskevan otantatutkimuksen järjestämisestä 9 päivänä maaliskuuta 1998 annettu neuvoston asetus (EY) N:o 577/98.

käyttöastetta koskevat tiedot. Rahapolitiikan analyysia varten näiden tietojen tulisi olla käytettävissä kuukausittain tai joissakin tapauksissa neljännesvuosittain, ja tiedot tulisi esittää jokseenkin yksityiskohtaisesti toiminnoittain eriteltyinä. Euroopan komission kyselytutkimuksista saadaan suurin osa EKP:n tarvitsemista tiedoista tällä alueella.

EKP asettaa etusijalle elinkeinoelämää koskevien kyselytutkimusten jatkuvan laajentamisen siten, että ne kattavat myös palveluelinkeinot yhä paremmin.

4.10 ULKOMAANKAUPPATILASTOT

EKP tarvitsee ulkomaankauppatilastoja, joissa ilmoitetaan nykyhinnat (arvot) ja volyymit. Tiedot eritellään tärkeimpien kauppakumppanimaiden ja -alueiden mukaan sekä hyödykeryhmittäin. EKP:n kannalta riittävä erittely on kuukausittaisten tietojen kohdalla yhdistetyn nimikkeistön (CN) kaksinumerotaso ja neljännesvuosittaisten tietojen kohdalla nelinumerotaso. Varsinkin sisäkaupan tietojen kohdalla tämä erittely riittää. Tarkoituksena on tuottaa asianmukaiset ala-aggregaatit tärkeimmille tavaraluokille (kuten päätoimialoille). Euroalueen tuonnin ja viennin hintakehityksestä ei ole tällä hetkellä saatavilla muita tilastotietoja – erityisesti koko euroalueen kattavat todelliset tuonti- ja vientihintaindeksit puuttuvat. Kuukausittain laadittavat euroalueen yksikköarvoindeksit ovat siis EKP:n kannalta vasta toiseksi paras vaihtoehto (ks. myös kohta 4.5).

Ulkomaankauppatilastoista säädetään nykyisin useissa EU:n neuvoston ja komission asetuksissa. EU:n sisäisen kaupan (Intrastat) tilastoista ja EU:n ja sen ulkopuolisten maiden välisen kaupan tilastoista säädetään eri asetuksissa.¹⁴ Jäsenvaltioiden välistä kauppaa koskevat tilastotiedot toimitetaan Euroopan komissiolle (Eurostat) kahdeksan viikon kuluessa (yhteenlasketut arvot, jotka on eritelty kauppakumppanien mukaan) tai kymmenen viikon kuluessa (täydelliset tiedot), ja EU:n ulkopuolisten maiden kanssa käytävää kauppaa koskevien tietojen toimittamisen määräaika on kuusi viikkoa.

Euroalueen ulkopuolisen kaupan tietojen toimitusajat ovat rahapolitiikan kannalta liian pitkät. Euroopan talouden pääindikaattoreiden mukaan tietojen euroalueen kaupan kokonaisarvosta tulisi olla saatavilla 45 päivän kuluessa sen kuukauden lopusta, jota tiedot koskevat, ja kattavampien tietojen suunnilleen kaksi viikkoa tämän jälkeen.

EKP asettaa etusijalle euroalueen ulkomaankauppaa koskevien tietojen ajantasaisuuden parantamisen niin, että se vastaa Euroopan talouden pääindikaattorien tavoitetta (t+45 päivää), sekä tuonti- ja vientihintatilastojen parantamisen. EKP toteaa myös, että yksityiskohtaiset sisäkaupan tilastot eivät kuulu ensisijaisiin tavoitteisiin ja että lainsäädännön painotuksia voitaisiin muuttaa.

5. EUROALUEEN ULKOPUOLISTEN MAIDEN TILASTOT

5.1 EUROALUEEN ULKOPUOLISTEN EU-MAIDEN TILASTOT

On kolme keskeistä syytä koota taloustilastoja niistä EU:n jäsenvaltioista, jotka eivät osallistu rahaliittoon. Ensinnäkin perustamis-sopimuksen 122 artiklan 2 kohdassa mainittua lähentymisen arviointia varten tarvitaan joukko keskeisiä makrotalouden lähentymistä kuvaavia indikaattoreita maista, joita ei koske poikkeus. Toisekseen näiden maiden talouskehityksen seuraamiseen tarvitaan useita muitakin tilastoja. Kaikki EU:n kansalliset keskuspankit ovat EKP:n yleisneuvoston jäseniä ja mukana rahapolitiikan koordinoinnissa kahdesti vuodessa. Kolmanneksi näiden maiden tulisi yleisesti ottaen pyrkiä varmistamaan, että

¹⁴ Tietojen toimittamisen määräajoista säädetään jäsenvaltioiden välisen tavarakaupan tilastoista annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3330/91 soveltamissäännöksistä 7 päivänä syyskuuta 2000 annetussa komission asetuksessa (EY) N:o 1901/2000 sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1172/95 soveltamissäännöksistä ulkomaankauppatilastojen osalta 7 päivänä syyskuuta 2000 annetussa komission asetuksessa (EY) N:o 1917/2000. Neuvoston asetus (ETY) 3330/91 kumotaan vuoden loppuun mennessä, ja se korvataan 31 päivänä maaliskuuta annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EY) N:o 638/2004 – EUVL L 102, 7.4.2004, s.1.

niiden tilastot, mukaan lukien riittävät historiatiedot, voidaan yhdistää vaivatta euroalueen tilastointijärjestelmään. Tämä on erityisen tärkeää sellaisten maiden kohdalla, joiden tietojen odotetaan vaikuttavan huomattavasti johonkin euroalueen aggregaattiin.

5.2 EU:N JÄSENYTTÄ HAKENEIDEN MAIDEN TILASTOT

Ennen hakijamaiden liittymistä EU:hun EKP tarvitsee niiden taloustilastoja pääasiassa liittymisprosessin etenemisen ja yleensäkin euroalueen ulkopuolisen talouskehityksen seurantaan. Tietojen vertailukelpoisuus on tärkeää paitsi näistä syistä myös siksi, että näistä maista olisi käytettävissä ainakin muutaman vuoden historiatiedot niiden liittyessä EU:hun, ja siksi olemassa olevat EU:n tilastoasetukset on tärkeää panna toimeen. Hakijamaiden liittyttyä EU:hun niihin kohdistuvat samat tilastovaatimukset kuin muihin EU-maihin, jotka eivät ole ottaneet käyttöön yhteistä rahaa.

Ennen hakijamaiden liittymistä EU:hun niiden on ensisijaisesti toimitettava ajantasaisia tilastotietoja keskeisistä yhteenlasketuista indikaattoreista. Tilastotietoja tarvitaan varsinkin lähentymisen seurantaan. Lähentymisen seurannassa tarvittavia indikaattoreita ovat erityisesti YKHI:t, neljännesvuosittaiset kansantalouden tilinpidon aggregaatit (menot ja tulot, työvoimakustannukset, kotitalouksien tulot ja säästäminen), julkisyhteisöjen tulot ja menot, työllisyys ja työttömyys. Olennaisia tietoja ovat myös täydentävät inflaatioindikaattorit (kuten tuottajahinnat ja työvoimakustannukset) ja ulkomaankauppa. Liitteessä 2 annetaan yksityiskohtaisempaa tietoa vaatimuksista.

Liite I. EKP:n säännöllisesti tarvitsemat yleiset taloustilastot euroalueelta

Indikaattori (toimitustiheys)	Miten yksityiskohtaisia tietoja edellytetään?	Toimitusajat (tarkastelujakso + "x" kalenteripäivää)	Ensisijaiset parannuskohteet
A. Hinnat ja kustannukset			
Yhdenmukaistettu kuluttajahintaindeksi (YKHI) (kk)	COICOP nelinumerotaso täydennettynä euroalueen tasolla yksityiskohtaisemmalla erittelyllä, yhtenäiset aggregaatit, arviot verotuksen muutosten ja hallinnollisesti säänneltyjen hintojen vaikutuksesta.	t + 15 (ensimmäiset arviot t + 0)	Omistusasunnot Laadun muutosten käsittelyt Veromuutoksista puhdistettu YKHI
Tuottajahintaindeksi Teollisuus (kk)	NACE Rev. 1:n kaksinumerotaso	t + 35	Markkinapalvelujen tuottajahinnat euroalueella kokonaisuutena
Rakentaminen (¼-v.)	Talonrakentaminen, maa- ja vesirakentaminen	t + 45	
Palvelusektori (¼-v.)	NACE Rev. 1:n kaksinumerotaso (markkinapalvelut)	t + 60	
Työvoimakustannukset, bruttopalkat, yksikkötyökustannukset, työvoimakustannusten keskiarvo työntekijää kohti tunnilta (kk / ¼-v.)	Kansantalouden tilinpito (¼-v.): vähintään kuten A6 Lyhyen aikavälin tilastot (kk): NACE Rev. 1:n kaksinumerotaso Työvoimakustannustilastot (kk / ¼-v.): peruspalkat, muut palkat, muut työvoimakustannukset, NACE- pääluokat	t + 60 t + 30 t + 70	Tuntia kohden lasketut työvoimakustannukset Parempi ajantasaisuus Työvoimakustannus- indeksin täysimääräinen käyttöönotto
Raaka-aineiden hinnat (tuottajahinnat) (vko)	Hyödykkeittäin ja pääryhmittäin	t + 5	-
Asuntojen hinnat (¼-v.)	Asuinrakennukset ja huoneistot, uudet ja vanhat, suurissa kaupungeissa	t + 60–90	Neljännesvuosittainen euroalueen indeksi
Sopimuspalkat (kk / ¼-v.)	Keskeiset toimialat ja ajoitus (yksityiskohtaiset tiedot palkanmääräytymisestä riippuen)		-
Vienti- ja tuontihintaindeksit (euroalueen ulkopuolinen kauppa) (kk)	NACE Rev. 1:n kaksinumerotaso	t + 45	Koko euroalueen kattavien tietojen saatavuus
B. Kysyntä ja tuotanto			
Kansantalouden tilinpito (¼ v. / v)	Kansantalouden pääaggregaatit, keskeiset toimialat ja tuotteet (EKT 95:n taulukko 1)	+ 60, pika-arviot BKT:sta ja pääeristä aiemmin	Parempi ajantasaisuus (neljännesvuosittaisessa tilinpidossa tulojen ja menojen erittely toimitusajalla t + 60)
Kansantalouden tilinpito (muu kuin rahoitustilinpito) sektoreittain (¼ v. / v)	Erittely sektoreihin S11, S12, S13, S14+15, S2, erityisesti keskeisissä tasapainoerissä	t + 90	Neljännesvuosittaisessa tilinpidossa koko euroalueen tilinpito sektoreittain

Liite I. EKP:n säännöllisesti tarvitsemat yleiset taloustilastot euroalueelta (jatkoa)

Indikaattori (toimitustiheys)	Miten yksityiskohtaisia tietoja edellytetään?	Toimitusajat (tarkastelujakso + "x" kalenteripäivää)	Ensisijaiset parannuskohteet
B. Kysyntä ja tuotanto			
Vuosittainen kansantalouden tilinpito (v)	ESA 95:n taulukot 3 (A31), 4 (erittely euroalueeseen ja muuhun kuin euroalueeseen), 5 (COICOP kolminumerotaso), 8 (yksityiskohtaiset sektoreittaiset tilit)	t + 180–270	Koko euroalueen kattavien tietojen saatavuus
Pääomakanta (v)	Yhteensä, julkissektori, Pi6, brutto ja netto	t + 1 vuosi	Koko euroalueen kattavien tietojen saatavuus
Muut varat kuin rahoitusvarat (v)	Koko kansantalous, kotitaloussektori, asunnot	t + 1 vuosi	Koko euroalueen kattavien tietojen saatavuus, kotitaloussektorin tiedot asunnoista
Tarjonta- ja käyttötaulukot (vuosittain)	ESA 95:n taulukko 15 (A60/P60)	t + 2–3 vuotta	Koko euroalueen kattavien tietojen saatavuus
Panos-tuotostaulukot (viiden vuoden välein)	ESA 95:n taulukko 17 (P60/P60)	t + 2–3 vuotta	Koko euroalueen kattavien tietojen saatavuus
Teollisuustuotanto (NACE C-F) (kk)	NACE Rev. 1:n kaksinumerotaso ¹⁾	t + 30	Parempi ajantasaisuus
Teollisuuden saamat uudet tilaukset (NACE D-F) (kk)	NACE Rev. 1:n kaksinumerotaso ¹⁾ , euroalueelta / euroalueen ulkopuolelta	t + 30	Parempi ajantasaisuus, tulosten kiinteähintaistaminen, euroalueen ulkopuolelle suunnatun viennin tilausten asianmukainen määrittely
Vähittäiskaupan liikevaihto (nimellinen ja kiinteähintainen) (kk)	NACE Rev. 1:n kaksi- ja kolminumerotaso	t + 30	-
Teollisuuden liikevaihto (NACE C-F) (kk)	NACE Rev. 1:n kaksinumerotaso	t + 45	Parempi ajantasaisuus
Liikevaihto (tuotanto) keskeisillä palvelusektoreilla (kk)	NACE Rev. 1:n kaksinumerotaso (ja, milloin kaksinumerotaso on epäyhtenäinen, kolminumerotaso)	t + 45	Koko euroalueen kattavien tietojen saatavuus
Teollisuuden suhdannekyselyt (kk)	NACE Rev. 1:n kaksinumerotaso	t + 0	Täysin kattava kuva markkinapalvelusektorista
Kuluttajabarometri (kk)		t + 0	-
Rakennusluvut (tai uudisrakennusten aloitukset) (kk)	Päärakennustyypeittäin	t + 45	-
Ulkomaankauppa (euroalueen ulkopuolisten maiden kanssa), arvot ja määrät (kk)	CN kaksinumerotaso, tärkeimmät talousalueet, maantieteellinen erittely	t + 45 (aggregaatit); t + 60 (yksityiskohtaiset tiedot, määrät, yksikköarvot)	Parempi ajantasaisuus (Euroopan talouden pääindikaattorien tavoitteet)

1) Sekä talonrakentaminen ja maa- ja vesirakentaminen.

Liite I. EKP:n säännöllisesti tarvitsemat yleiset talustilastot euroalueelta (jatkoa)

Indikaattori (toimitustiheys)	Miten yksityiskohtaisia tietoja edellytetään?	Toimitusajat (tarkastelujakso + "x" kalenteripäivää)	Ensisijaiset parannuskohteet
C. Julkisyhteisöjen muut tilit kuin rahoitustilit			
Julkisyhteisöjen tulot ja menot (v)	Erittely kuten EKP:n Kuukausikatsauksessa julkaistavissa euroalueen tilastoissa	t + 90	Kattavuuden parantaminen
Julkisyhteisöjen tulot ja menot (¼ v.)	Erittely suppeampi kuin vuosittaisten tietojen kohdalla mutta johdonmukainen	t + 90	Täysimääräinen käyttöönotto
Julkisyhteisöjen tilinpito (¼-v.)	S13 eritellään kuten neljännesvuosittainen kansantalouden tilinpito (ml. pääomatilit) sektoreittain (ks. osa B)	t + 90	Täysimääräinen käyttöönotto
Kansantalouden tilinpito (v)	EKT 95 sektorin S13 taulukko 8 ja taulukko 11 (COFOG)	t + 180-240	Koko euroalueen kattavien tietojen saatavuus
D. Työmarkkinat			
Työllisyys ja palkansaajat (kk / ¼-v.)	Ensimmäinen arvio koko kansantalous (kk / ¼-v)	t + 45	Parempi ajantasaisuus, palvelusektorin tilastot, kuukausittaiset tiedot
	Kansantalouden tilinpito (¼-v): vähintään kuten A6	t + 60	
	Lyhyen aikavälin tilastot (kk / ¼-v): NACE Rev. 1:n kaksinumerotaso	t + 30	
	Työvoimatutkimus (kk / ¼-v): tärkeimmät tulokset	t + 60	
	Työvoimatutkimus (¼-v / v): yksityiskohtaiset tulokset	t + 90	
Työttömyys (kk)	Toimialoitain: vähintään kuten A6 Iän mukaan: laajat ikäryhmät Keston mukaan: lyhytaikainen, keskipitkä ja pitkäaikainen	t + 30	Erittely työttömyyden keston mukaan
Lisäksi tiedot vajaatyöllisyydestä ja työvoimareservistä (¼ v.)	Vajaatyöllisyys keskeisillä toimialoilla Työvoimareservi iän ja sukupuolen mukaan ²⁾	t + 60	Aggregaattitiedot työaikaan liittyvästä vajaatyöllisyydestä
Lisäksi työttömyyden ja työllisyyden virtatiedot (kk / ¼ v.)	Uudet työttömät, uudet työsuhteet (pysyvät, määräaikaiset, osa-aikatyö, kokopäivätyö) ²⁾	t + 45	Aggregaattitiedot uusista työttömistä ja uusista työsuhteista
Tehdyt työtunnit (kk / ¼-v.)	Kansantalouden tilinpito (¼-v): kuten A6	t + 60	Koko euroalueen kattavien tietojen saatavuus
Avoimet työpaikat (¼-v.)	Lyhyen aikavälin tilastot (kk): NACE Rev. 1:n kaksinumerotaso	t + 45	Koko euroalueen kattavien tietojen parempi kattavuus ja vertailtavuus
	Toimialoitain: vähintään kuten A6	t + 45	
2) Usein toimitettavia tietoja ei tarvitse eritellä / raportoida yksityiskohtaisesti.			

HUOM:

Taulukkoon on koottu yleisimmin käytettyjä makrotalouden tilastoja hinnoista ja kustannuksista, reaalityömarkkinoista, julkisyhteisöjen muista tileistä kuin rahoitustileistä sekä työmarkkinoista. Se ei sisällä muita näihin liittyviä tilastoja, joita kootaan esimerkiksi tutkimustarkoituksiin.

Liite II. EKP:n tarvitsemat yleiset taloustilastot hakijamaista

Indikaattori ja toimitustiheys	Yksityiskohtaisuuden taso	Toimitusajat (ensimmäiset tulokset) ¹⁾ (tarkastelujakso + ”x” päivää)
Kuluttajahintaindeksi (YKHI) (kk)	COICOP yksinumerotaso täydennettynä yhtenäisillä aggregaateilla	t + 35
Kansantalouden tilinpito (¼ v. / v)	Kansantalouden pääaggregaatit (EKT 95:n taulukko 1)	t + 90 (¼-v) t + 360 (v)
Työllisyys ja työttömyys (¼-v.)	Yhteensä ja pääryhmittäin	t + 90 (työvoimatutkimus), t + 90 (Kansantalouden tilinpito)
Teollisuustuotanto ja tuottajahinnat (kk)	Yhteensä ja päätoimialoittain	t + 50-60
Ulkomaankauppa (kk) ²⁾	Yhteensä, kauppa EU:n, euroalueen kanssa, muu	t + 56
Suhdannekyselyt (kk / ¼-v.)	Luottamusta kuvaavat indikaattorit ja tärkeimmät tekijät	t + 15
Julkisyhteisöjen tulot ja menot (v)	Pääloukat	t + 120

1) Toimitusajat vastaavat olemassa olevien EU:n asetusten vaatimuksia (paitsi suhdannekyselyiden kohdalla).

2) Yksityiskohtaisia tietoja hakijamaiden ulkomaankaupasta on saatavissa myös vastaavista euroalueen ulkomaankauppatailastoista.

